

CMV-SCREENING bij de pasgeborene

Wat is CMV?

Cytomegalovirus (CMV) is een veel voorkomend virus dat mensen van alle leeftijden kan besmetten.

CMV komt voor in lichaamsvochten (urine, speeksel, traanvocht, moedermelk, bloed, sperma en vaginaal vocht).

Besmetting kan gebeuren door contact met deze vochten.

Een CMV-infectie is meestal vrij onschuldig en verloopt veelal zonder symptomen. Soms kunnen er symptomen van koorts, vermoeidheid, keelpijn en gezwollen klieren aanwezig zijn.

CMV blijft na infectie in het lichaam aanwezig en kan opnieuw actief worden, de zogenaamde "CMV-reactivatie".

Jonge kinderen en volwassenen ondervinden geen gevolgen van de infectie.

Voor verzwakte mensen en zwangere vrouwen houdt een CMV-infectie echter wel risico's in.

Wat is een congenitale CMV-infectie?

Eén tot 4% van de zwangere vrouwen wordt voor de eerste maal geïnfecteerd tijdens de zwangerschap. Ongeveer 40% daarvan geeft daarna de infectie door aan de foetus.

Ook moeders met vooraf bestaande antistoffen kunnen tijdens een "reactivatie" of besmetting met een nieuwe CMV-stam het CMV-virus doorgeven aan de foetus. Bij patiënten met vooraf bestaande antistoffen is de kans op doorgifte aan de foetus lager (<2%) dan wanneer de moeder voor het eerst wordt geïnfecteerd tijdens de zwangerschap (40%).

Indien de infectie tijdens de zwangerschap wordt doorgegeven aan de foetus spreken we van een congenitale of aangeboren infectie.

Minder dan 5 % van de kinderen met een congenitale CMV-infectie heeft symptomen bij de geboorte zoals een vergrote lever, hersenletsels of huiduitslag.

De meerderheid wordt dus geboren zonder symptomen (asymptomatisch). Maar ook deze asymptomatische kinderen kunnen tijdens de eerste levensmaanden en -jaren problemen krijgen met het gehoor, het zicht of de neurologische ontwikkeling. De kans hierop is niet volledig duidelijk maar varieert tussen 10 en 25%.

Hoe wordt een zwangere vrouw besmet met CMV?

Besmetting gebeurt meestal door contacten met een besmet kind.

Vooraf op plaatsen met veel kinderen zoals kinderopvang, kleuterklas, enz. is er een sterke verspreiding van CMV.

Vooraf jonge moeders met reeds één of meerdere jonge kinderen, lopen gevaar besmet te worden.

Kan een congenitale CMV-infectie vermeden worden?

Dit is niet steeds mogelijk maar zwangere vrouwen én hun partner kunnen een aantal voorzorgsmaatregelen nemen.

Vermijd contact met speeksel en urine van jonge kinderen en was de handen voldoende met water en zeep, zeker na luierswisseling.

Geef jonge kinderen geen kusjes op de mond of op de wang.

Deel geen eetgerei, zak- of handdoeken en washandjes.

Kan een congenitale CMV-infectie behandeld worden?

Er bestaat een orale medicamenteuze behandeling voor pasgeboren baby's, maar die wordt niet aan elke baby met congenitale CMV gegeven.

Het al dan niet opstarten van een behandeling gebeurt in overleg met de kinderarts.

Kinderen met een congenitale CMV-infectie worden goed opgevolgd wat betreft gehoor, zicht en neurologische ontwikkeling (kruipen, lopen, praten, enz.).

Is het zinvol om bij de zwangere patiënte een bloedname te doen om een besmetting met CMV op te sporen?

Hoewel er geen duidelijk wetenschappelijk bewijs bestaat voor het nut van bloednames ter opsporing van CMV-antistoffen tijdens de zwangerschap, stellen we voor om CMV-antistoffen te controleren bij de eerste bloedname (diagnose van de zwangerschap) en op 16 weken. Infecties tijdens het eerste trimester van de zwangerschap zijn immers het meest risicovol. Deze bloedname worden echter niet terugbetaald en zijn ten laste van de patiënte.

Een bloedname voor de zwangerschap kan nuttig zijn om de status voor CMV te kennen. Dit kan het koppel motiveren om preventieve maatregelen te nemen tijdens de zwangerschap.

CMV-screening bij de pasgeborene in het AZ Sint-Lucas

Wat is het nut van een CMV-screening bij de pasgeborene?

Tijdens de zwangerschap is het zeer moeilijk om te weten welke moeder het CMV-virus doorgeeft aan haar foetus omdat zowel moeders met een eerste infectie tijdens de zwangerschap als moeders met vooraf bestaande antistoffen de infectie kunnen doorgeven. Daarenboven worden de meeste kinderen met een congenitale CMV-infectie geboren zonder symptomen. Het is anderzijds zeer belangrijk om te weten welke kinderen geboren worden met een congenitale CMV-infectie, zodat deze nauwkeurig kunnen onderzocht en eventueel behandeld worden. In het AZ Sint-Lucas bieden we elke pasgeborene een speekseltest aan waarmee een CMV-infectie kan opgespoord worden.

Werkwijze:

Vlak na de geboorte kan de vroedkundige een beetje speeksel van de pasgeborene afnemen door met een borsteltje (wisser) over de binnenkant van de wang te wrijven.

Het resultaat van deze wisser zal binnen de 24 uur beschikbaar zijn. Indien CMV aanwezig is in het speeksel van de pasgeborene, zal ter bevestiging een tweede onafhankelijke controle worden uitgevoerd op urine. Bij bevestiging in de urine zullen verdere onderzoeken en eventuele behandeling van de baby met de kinderarts worden afgesproken.

Zijn er risico's of kosten verbonden aan de screening?

Er zijn geen risico's verbonden aan deze test. Gezien de speekseltest momenteel niet wordt terugbetaald valt de kost van de test (€ 30,00) ten laste van de patiënte. Indien de diagnose van een congenitale CMV-infectie wordt gesteld, zal de kinderarts voorstellen om een aantal bijkomende onderzoeken uit te voeren. Deze onderzoeken worden wel terugbetaald.

Bent u verplicht om deze speekseltest te laten uitvoeren?

De test gebeurt op vrijwillige basis. U kan weigeren zonder dat u hiervoor een reden moet opgeven. Dit heeft geen invloed op uw verdere relatie met de behandelende arts. Indien u de speekseltest wenst te laten uitvoeren bij uw pasgeborene dan vragen we om het 'toestemmingsformulier neonatale screening CMV via speekseltest' als bijlage te ondertekenen.

Het Vlaams CMV-register

In 2007 werd in Vlaanderen gestart met het verzamelen van gegevens over kinderen met een congenitale CMV-infectie om een beter beeld te krijgen van de problematiek. Opname van de

gegevens van uw kind in dit register gebeurt enkel na schriftelijke toelating van de ouders. Uw kinderarts zal dit met u bespreken.

Bijkomende vragen?

Aarzel niet om uw gynaecoloog, kinderarts of vroedkundige aan te spreken.

Deze kan u bereiken via het secretariaat gynaecologie op T 050 36 50 80 of het secretariaat pediatrie op T 050 36 52 30.

U kan ook terecht op het nummer van de verloskamer T050 36 90 90 voor dringende informatie.

Toestemmingsformulier neonatale screening CMV via speekseltest

Geïnformeerde toestemming van de zwangere vrouw

- Ik ben geïnformeerd over het doel van de test zoals beschreven in de informatiebrochure. Ik heb de mogelijkheid gekregen om bijkomende vragen te stellen aan mijn arts of vroedkundige.
- Ik begrijp dat deze test bedoeld is om op te sporen of mijn pasgeboren baby besmet is met het CMV-virus.
- Ik begrijp dat indien CMV in het speeksel wordt teruggevonden er ter bevestiging een tweede onafhankelijke controle wordt uitgevoerd op urine. Pas indien CMV in de urine wordt teruggevonden spreken we van een congenitale CMV-infectie.
- Ik begrijp dat de kostprijs van de speekseltest 30,00 euro bedraagt en volledig ten laste is van de patiënte.
- Ik begrijp de bovenstaande informatie en geef de toestemming om een speekselwisser bij de pasgeborene te laten afnemen onmiddellijk na de geboorte.

Moeder

Naam:

Datum:

Handtekening:

Arts

Naam:

Datum:

Handtekening: